

**Проф. Мирјана
Вукићевић-
Карабин
(1933-2020)**

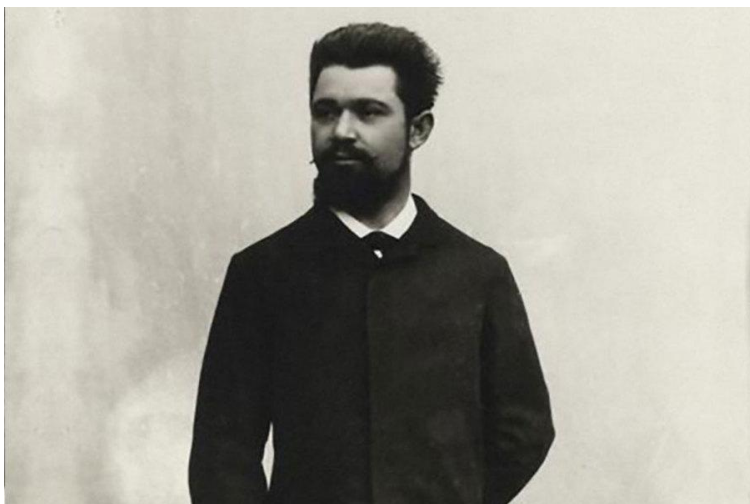
**Београдска школа
астрофизике**

Семинар Катедре за астрономију
1. децембар 2020.

Ђорђе Станојевић – први научни радови из астрофизике код Срба

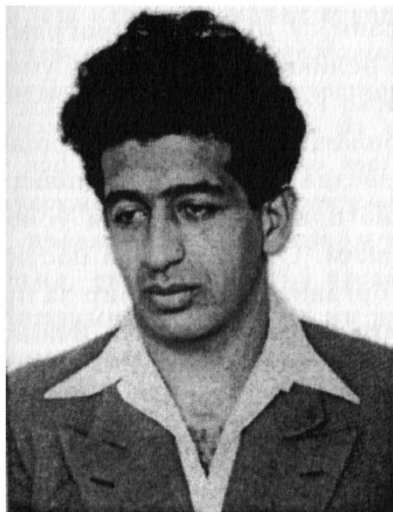
(Неготин, 1858 - Париз, 1921)

- **1881.** – **завршио студије физике** на Природно-математичком одсеку Филозофског факултета Велике школе у Београду; **1980-1983.** објављује **велики број научно-популарних чланака из астрономије**
- **1883-1887.** – специјализације у **Потсдаму, Паризу, Медону, Гриничу и Пулкову**
- **Објавио је 1885-1889 неколико научних радова из астрофизике (физике Сунца и спектроскопије) у издањима Париске академије наука.** То су били први научни радови из астрономије уопште код Срба.
- **Заслужан је за увођење првог електричног осветљења у Србији** крајем 1880-их.
- Био је **декан** Филозофскиг факултета (1909-1913), **ректор** Београдског универзитета (1913-1919), кратко и **директор АОБ** (1889-1900).

Астрофизичка група на Астрономској опсерваторији

дипломирани студенти астрономије на Катедри за астрономију ПМФ-а

Василије Оскањан
(1921-1989)

Јелисавета Арсенијевић
(1931-2015)

Александар Кубичела
(1930-2017)

1950 - Василије Оскањан (дипл. 1949) почиње рад на **фотометрији променљивих звезда**
1957-1959 – интензивно **праћење Сунчеве активности** поводом Међународне геофизичке године: на АО од **1956**. Јелисавета Арсенијевић (дипл. 1958); **1958**. А. Кубичела (дипл. 1962)
1959 - **полариметрија зрачења променљивих звезда типа UV Ceti** (спец. у Јерменији)
1960 - Астрофизичка група је формално основана (В.О. – шеф, Ј.А. И А.К.)
1961 - посматрање тоталног помрачења Сунца на Хвару
1961 – Оскањан стекао докторат, 1964 прелази на Катедру за астрон. **1966** – напушта земљу
1972 – У АФ групу долази Иштван Винце, од 1980-их група још више кадровски јача
2020 – 80% истраживача на АОБ су астрофизичари

Петар Кубичела: посматрање тоталног помрачења Сунца
15. фебруара 1961. године на Хвару

Јелисавета Арсенијевић

Александар Кубичела

Ненад Јанковић Василије Оскањан Ђорђе Телеки

Почеци астрофизике на Београдском универзитету

дипломирани студенти физике на ПМФ-у

Иван Атанасијевић
(1919-1998)

Мирјана Вукићевић-Карабин
(1933-2020)

Јелена Милоградов-Турин
(1935-2011)

1958/59 - преласком доц. **Ивана Атанасијевића** (оснивач радио-астрономије у Србији, пионир на пољу детекције галактичке радио-емисије) на Катедру, на астрономској групи уведена је **астрофизика као посебан предмет**

1960 - **Јелена Милоградов – Турин** почела да ради на Катедри за астрономију као **асистент**

1962 – на Катедри за астрономију **уведен је нови смер – Астрофизика**

1966 - доц. В.Оскањан одлази у Јерменију, проф. И. Атанасијевић у Холандију, а асистент Ј.Милоградов на 3-год. усавршавање у Енглеску

1968 – на Катедру за доцента долази **Мирјана Вукићевић-Карабин**. Њеним ангажовањем почео је развој, у свету веома цењене, београдске школе астрофизике.

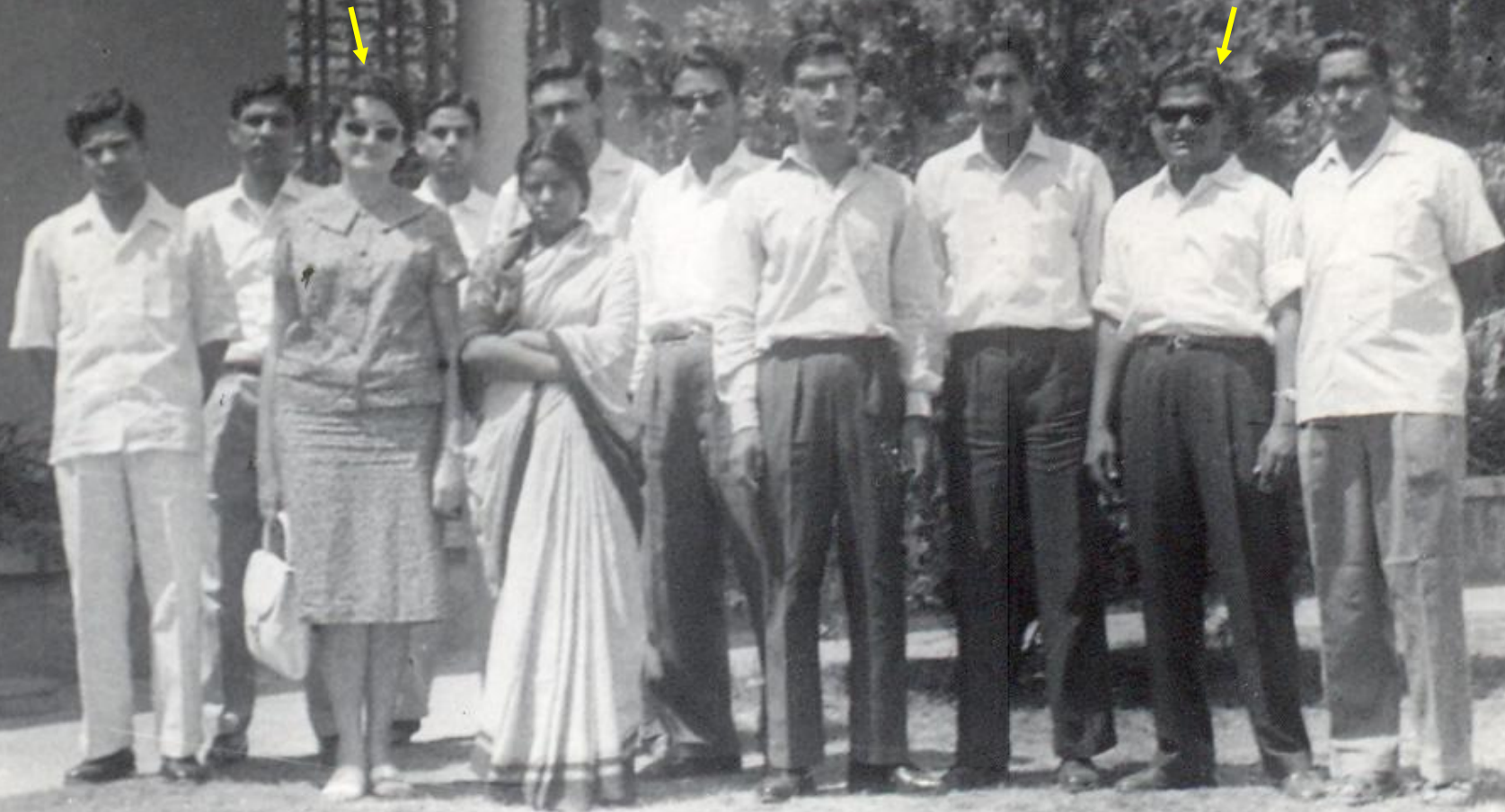
**Проф. Мирјана
Вукићевић – Карабин
и београдска школа
астрофизике**

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

- рођена је **25. новембра 1933.** у Скопљу. Основну школу и гимназију завршила је у Београду.
- **1956.** - још као студент запослила се у Институту "Михаило Пупин" у групи за проучавање јоносфере.
- **1957.** – дипломирала на Физичкој групи ПМФ-а у Београду
- **1962/63.** као стипендиста индијске владе провела је годину дана на усавршавању у **National Physical Laboratory, New Delhi, Indija**. Под менторством проф. Mitre радила је **на изради докторске дисертације у области физике Сунца и утицаја Сунчевих ерупција на Земљину јоносферу.**
- **1965.** одбранила је докторску дисертацију **“Изненадни јоносферски поремећаји - SID и методе њихове детекције”** на ПМФ-у у Београду.
- Јануара **1966.** године изабрана је за **саветника** у Институту "Михаило Пупин" .

Мирјана Вукићевић-Карабин

Проф. А.Р.Митра - ментор

Проф. Мирјана са колегама у Њу Делхију пред повратак за Београд 1963.

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

Prof. Jean-Claude Pecker

Почетком 1980-тих са проф. Пекером - билатерални уговор о научној сарадњи у области астрофизике

- 1968. – изабрана за доцента за предмете Општа астрофизика и Теоријска астрофизика
- Као једини наставник астрофизике предавала је све астрофизичке предмете предвиђене Статутом Факултета.
- Дефинисала је програме предмета и за редовне и за последипломске студије астрофизике (уз помоћ француских професора: J-C. Peckera, E. Schatzmana, J. Heyvaerts, P. Meina, P. Léna).
- 1977. - ванредни професор, 1983. – редовни професор
- Организовала је Катедру за астрофизику (1971) и била њен шеф до одласка у пензију 1996. године.

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин— сарадња са проф. Пекером

- Од Милутина Благојевића, првог дипломираног студента астрофизике (1967/68), сазнаје за **предавање проф. Jean-Claude Pecker-а** (College de France) на Физичком факултету.
- Уз помоћ проф. Пекера (и у сарадњи са проф. Шацманом) саставља **програме предмета Општа астрофизика и Теоријска астрофизика** на редовним студијама и принавља потребну литературу
- Са проф. Пекером и професорима Универзитета Paris VII и Опсерваторије Meudon (J. Heyvaerts, P. Mein, P. Léna), неколико година касније направила је и **програме последипломских студија астрофизике.**
- **Почетком 1980-их** институционализује сарадњу са проф. Пекером склапањем парцијалног **билатералног уговора о научној сарадњи у области астрофизике**, у оквиру Уговора о научној, просветно-културној и техничкој сарадњи између Југославије и Француске.

Jean-Claude Pecker

(1923-2020)

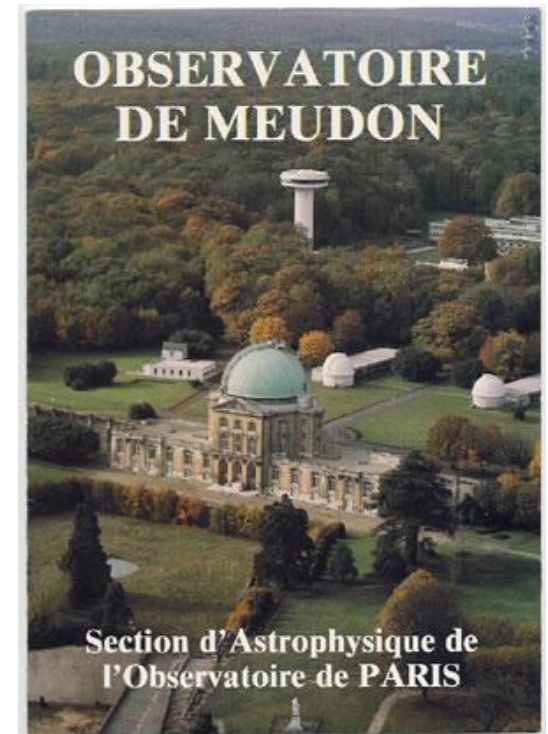
На путу за опсерваторију
Pic du Midi, 1968. године

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

Организовала је билатералну међународну научну сарадњу са:

- **Француском** (Опсерваторија Paris - Meudon),
- **Мађарском** (универзитет "Etveš Loran" - Будимпешта) и
- **Чехословачком** (Опсерваторија Ondrejov – Праг)

Са колегама из Чехословачке, проф. В. Петковићем из Загреба и др А. Кубичелом са АОБ, **учествовала је у организовању Хварске опсерваторије**, на којој су студенти астрофизике годинама редовно имали посматрачку праксу.

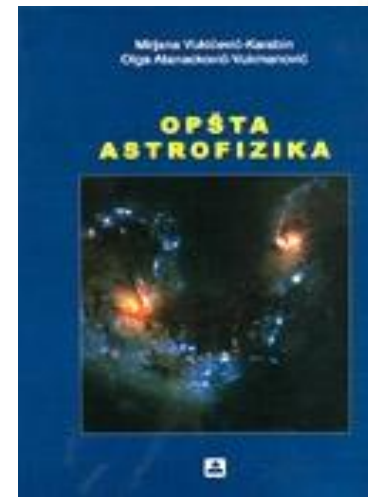
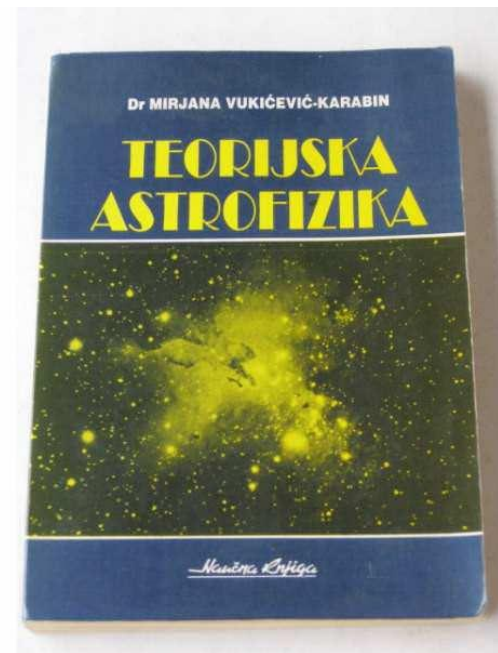

**Проф. Мирјана
Вукићевић-Карабин** је
била **ментор** и **члан**
комисија за више
магистарских и
докторских дисертација.

Универзитетски уџбеници

- **М. Вукићевић-Карабин**
Теоријска астрофизика
уџбеник за IV годину студија астрофизике,
Научна књига, Београд, 1994
- **М. Вукићевић-Карабин и О. Атанацковић**
Општа астрофизика
уџбеник за II годину студија астрономије и
астрофизике, Завод за уџбенике, Београд,
2004, 2010

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

- Учествовала је у активностима везаним за средњошколску наставу астрономије; написала је уџбеник за IV разред гимназије
- На њену иницијативу уведен је предмет **Методика наставе астрономије** за студенте
- У сарадњи са другим институтима ПМФ-а **радила је на ревизији наставних планова** како би се дипломираним студентима астрономије омогућило да предају математику и физику.
- **Руководила је научним пројектом Института за астрономију.**
- Била је **члан Уређивачког одбора Публикације Института за астрономију и заједничког Билтена са АОБ**

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

- Области истраживања – **физика јоносфере и физика Сунца**
- Објавила је **35 научних радова** у међународним и домаћим часописима (*Journal of Atmospheric and Solar-Terrestrial Physics, Solar Physics*).
- **У резолуцији УНЕСКА о забрани нуклеарних проба у Земљиној атмосфери цитиран је њен рад „Ionospheric effects following distant nuclear detonations”, *Journ. Atmosph. Terrest. Physics* (1963)** у коме су дати резултати мерења поремећаја у радио-везама у Индији проузроковани нуклеарном експлозијом извршеном у атмосфери изнад острва Нова земља (на удаљености од 12000 km). **Овај рад је цитиран и 2011.године.**
- Била је члан **Међународне астрономске уније** и њених **комисија за Сунчеву активност и за зрачење и структуру Сунца.**

**Добитник Плакете
КНУ за 1984. годину**

**Дугогодишњи члан Стручног
савета Катедре КНУ за
астрономију и астронаутику**

Проф. Мирјана Вукићевић-Карабин

Учествовала је у популаризацији астрономије
многим предавањима на Коларцу

Предавања на Коларцу (1966-1994)

- 1966 Radijacioni pojasevi naše planete
i jonosferska istraživanja
- 1970 Nova saznanja o nevidljivim vezama između
Zemlje i Sunca
- 1971 Od Sunca do središta Zemlje
(sa dr R. Mužijevićem)
- 1974 Sunce
- 1975 Međuzvezdana materija i evolucija zvezda
- 1976 Susedi našeg zvezdanog sistema
- 1978 Mirno i aktivno Sunce
- 1980 Međuzvezdana komunikacija
- 1982 Međuplanetski prostor i opšte karakteristike
Sunčevog sistema
- 1984 Gravitacioni talasi
- 1990 Reinkarnacija pulsara
- 1992 Reinkarnacija pulsara
- 1994 Otkriće dvojnog pulsara – test opšte teorije
relativnosti – Nobelova nagrada 1993 (Hals i
Tejlor)

XI национална конференција југословенских астронома, Београд, 1996

XIII национална конференција југословенских астронома, Београд 2002

Са скупа поводом 80. рођендана проф. Мирјане Вукићевић-Карабин (Математички факултет, 27. новембар 2013.)

**Прослава
поводом
100 година
Астрономске
опсерваторије
у Београду**

(септембар 1987)

II семинар „Астрофизика у Југославији“ – у оквиру прославе 100-годишњице АОБ, 9. септембра 1987.